

Kort daarop vestigde de familie Van de Woestijne zich in Zwijnaarde bij Gent, waar zoon Paul de colleges in de klassieke filologie volgde.

In de zomer van 1925 was de dichter terug aan zee, ditmaal in De Panne, waar hij ook in 1927 enkele dagen is komen doorbrengen bij zijn schoonzoon Maurice Roelants. In 1928 betrok hij, weer in De Panne, de villa Shamrock aan de Avenue des Artistes, wat hem ten zeerste amuseerde ; hij was de enige echte "artiest" die ooit in die laan gewoond heeft !

Tijdens de Paasvakantie van 1929 is Karel van de Woestijne terug in Oostende. Hij logeerde op de hoek van de Zeedijk en de helling van de Vlaanderenstraat, niet ver van het nu nog bewaarde woonhuis van James Ensor. Enkele weken later nam hij met zijn gezin intrek in het Hôtel de la Couronne, maar het was toen bar slecht weer en nog dezelfde dag werd de terugreis ondernomen. Karel van de Woestijne is nooit meer teruggekeerd. Enkele maanden later is hij te Zwijndrecht overleden, amper éénenvijftig jaar oud...

In mei 1937 had een grootse hulde te zijner nagedachtenis plaats in Oostende (25).

Noten

- (18) F. Bonneure : *Littéraire gids voor West-Vlaanderen* (1985), p. 146 en 149.
- (19) Brief Chr. D'haen d.d. 20 mei 1988.
- (20) F. Bonneure, o.c., (p. 146) vermeldt nog een paar schrijvers die vooral plaatselijke bekendheid genoten.
- (21) Raf Seys : Karel van de Woestijne, *God aan Zee*, te Oostende. In : "August Vanhoutte" (VWS-cahiers, nr. 96, 1982), p. 4.
- (22) De Van de Woestijne-hulde te Oostende, in : *Vooruit*, 10 mei 1937.
- (23) K. Van de Woestijne : *Verzameld werk* (Brussel, 1948), deel 1, p. XXXII.
- (24) Uit : AMVC, W.803/H, Karel van de Woestijne.
- (25) zie :
 - Karel Jonckheere : Karel van de Woestijne te Oostende, in : *Elckerlyc*, 8 mei 1937;
 - Een Karel van de Woestijneherdenking te Oostende : herinneringen van 's dichters verblijf aan zee, in : "De Standaard", 6 mei 1937;
 - R. Seys, o.c., p. 4.

DE OOSTENDSE MUZIEKGESCHIEDENIS - XL

BELANGRIJKSTE SOLISTEN EN GASTDIRIGENTEN IN HET KURSAAL 1850-1914 (4)

door Ann CASIER

Periode 1895-1899

Charles-Marie WIDOR, organist aan de St.-Sulpicekerk te Parijs, kwam een tweede maal zijn eigen composities dirigeren en vertolken op dinsdag 23 juli 1895. Waarschijnlijk kwam hij toen naar Oostende op aandringen van zijn vriend, de organist van het Kursaal Léandre VILAIN, die zijn woning "Villa Widor" gedoopt had. WIDOR dedicaceerde tijdens zijn verblijf en partituur van zijn "Symphonie gothique pour orgue" (op. 70) aan hem (1).

Vele muzikale en andere prominenten kwamen voor deze gelegenheid naar Oostende : barones LAMBERT de ROTSCCHILD, componist E. LASSEN, de directeur van het Brusselse muziekconservatorium F.A. GEVAERT en DELSAERT, professor aan het conservatorium van Parijs. De volgende muzikaal-romantische parels prijken op het Widor-programma :

1. Symphonie op. 69 (a. Introduction, Allegro, Andante
b. Scherzo, Finale)
2. Nuit d'étoiles (zang : mevr. OLDENBOOM en piano)
3. La korrigane, balet
4. Conte d'avril, abaude (viool : J. SMIT en orkest)
5. Maître Ambros, ballade (zang : mevr. OLDENBOOM en orkest)
6. Symphonie 6 : allegro (orgel : WIDOR en orkest)

"La korrigane" had reeds vaker op het programma gestaan, maar nog nooit werd het zo "con brio" uitgevoerd als onder WIDORs bezielende leiding. Na een stormachtige ovatie gaf hij als extra een toccata (2).

WIDOR werd in 1897 een tweede maal te Oostende verwacht voor de inauguratie van het orgel in de noodkerk van SS. Petrus en Paulus. Hij liet echter op het laatste ogenblik verstek gaan. Hij stuurde zijn felicitaties naar L. VILAIN bij diens benoeming als professor aan het Gents muziekconservatorium (3).

Jenö HUBAY (1858-1937), violist, componist, directeur van het nationaal Hongaars conservatorium en professor aan de koninklijke academie te Budapest, leidde op 20 augustus 1895 het Kursaalorkest in eigen composities. Hij kreeg daarbij de medewerking van Alice VERLET (Opéra-comique Parijs) en GOFFOEL (eerste tenor aan het Rijssels theater).

1. Symfonie op. 26, fragmenten
2. Luthier de Crémone, fragmenten (eerste uitvoering Budapest, 1894)
 - a. Ouverture
 - b. Eerste smart (A. VERLET)
 - c. Vogellied (A. VERLET)
 - d. Vioolsolo van Philippo (J. HUBAY)
 - e. Liefdesduo (A. VERLET en J. GOFFOEL)
3. Twee liederen op tekst van Victor HUGO (A. VERLET)
 - a. J'eus toujours de l'amour
 - b. Comment disaient-ils ?
4. Hongaarse gedichten voor viool, 1 en 6 (J. HUBAY)

Twee dagen later trad hij opnieuw op met zijn Amati-viool en vertolkte het tweede vioolconcerto van C. SAINT-SAENS en enkele eigen composities voor viool (4).

Fernand LEBORNE liet op 23 augustus 1895 opnieuw acht eigen composities onder zijn leiding uitvoeren. Ook Juliette FOLVILLE liet zich nog eens horen (op 13.09.1895) als violiste, pianiste en componiste. Ze leidde twee fragmenten uit haar onuitgegeven drama "Jean de Chimay".

Emile WAMBACH (1854-1924) kwam op 29 en 30 juni 1896 fragmenten uit respectievelijk "Humoresque" en "Melusina" dirigeren. Hij werd samen met Jan BLOCKX als één van de beste leerlingen van Peter BENOIT geprezen (5).

Het hoogtepunt in 1896 was het optreden van de Vlaamse Wagnerzanger Ernest VAN DYCK op 4 augustus. Deze Antwerpenaar was tenor aan het keizerlijk theater van Wenen, aan het theater van Bayreuth en aan de

Opera van Parijs. Dankzij zijn hoogstaande reputatie in Frankrijk, Duitsland en België waren de 5.000 à 6.000 stoelen in de rotonde allemaal bezet. Het programma van dit gala-concert onder leiding van L. RINSKOPF was zeer hoogstaand :

1. Tannhäuser, ouverture	R. WAGNER
2. Marche nuptiale (met orgel : L. VILAIN)	A. DUPONT
3. Stella, fragmenten	H. WAELPUT
4. Joseph, aria "Vainement Pharaon"	E. MÉHUL
5. Ascando, ballet	C. SAINT-SAENS
6. a. Meistersinger, Walthers Preislied	R. WAGNER
b. Walkure, Siegmunds Liebegesang	R. WAGNER
7. Rhapsodie sur des mélodies populaires canadiennes	P. GILSON

E. VAN DIJCK had alles wat men van een talentvol zanger mocht verwachten : een mooie en krachtige stem, duidelijke voordracht, degelijke talenkennis en poëtisch gevoel. Ondanks het feit dat het publiek andere Wagnerfragmenten verwacht had, werd hij vijf maal teruggeroepen. Hij gaf slechts een bisnummer na zijn laatste stuk en het was een herhaling ervan, maar nu in het Duits in plaats van in 't Frans (6). VAN DIJCK kreeg 2.500 ₣ voor dit optreden en ieder beschuldigde directeur A. LUTENS van verspilling. Vergeleken met CARUSO die in 1905 meer dan 10.000 ₣ kreeg, leek dit eerste niet meer overmatig (7).

Het eerste deel van het avondconcert op 24 augustus 1896 stond weeral onder leiding van de jonge Belg Fernand LEBORNE :

1. Suite d'orchestre 2 (entrée-valse, pas de la séduction)
2. Temps de guerre, tableaux symphoniques pour orgue et orchestre

Deze laatste compositie kreeg haar eerste Oostendse uitvoeringen zonder koren, tweede orkest, klokken en extra harpen. De energieke vertolking bracht een zeer groot succes mee (8). Drie dagen later stond Emile MATHIEU vóór het orkest en bracht de ouverture tot "L'enfance de Roland" na slechts één repetitie (9).

Erasmus RAWAY dirigeerde op 8 september 1896 zijn "Scènes hindoues" in het Kursaal.

Het publiek vroeg vooral om zangeressen met veel talent, zoals Hélène FELTESSE-OCOMBRE. Als ze minder mooi zongen, konden ze nog veel goed maken met hun uiterlijk, want ook schoonheid telde mee (10).

De jaarlijkse auditie, gewijd aan en geleid door F. LEBORNE, bevatte als nieuwigheid de "Ouverture guerrrière". Het programma was nogal zwaar en het publiek niet zo enthousiast (11). Het succes van de Brusselse pianoprofessor CURICKX, met het pianoconcerto van R. SCHUMANN (19.08.1897), werd verdrongen door het optreden van het zevenjarig wonderkind Bruno STEINDEL (°1890), dat getuigde van een buitengewoon geheugen, techniek en muzikaliteit (12).

Het seizoen 1898 bood wel een kwantiteit aan zangers, doch weinig kwaliteit. Het festival Cécile CHAMINADE (1857-1944) trok dan ook alle aandacht naar zich toe. Als pianistiek en compositorisch wonderkind had Georges BIZET haar een schitterende toekomst voorspeld (13). Op 18 augustus 1898 was het geen kennismaking met het Kursaal; op 31 augustus 1885 was ze reeds als pianiste opgetreden met enkele werkjes van zichzelf en ook met een fuga (14).

Haar optreden begon met haar "Concertstück" voor piano en orkest, waaruit haar talenten als pianiste, componiste en kleurrijk orkestrator bleken. Op piano bracht ze daarna 2 salonwerkjes "Les sylvains" en "Air de ballet". BELHOMME zong de ballade "Les deux ménétriers" uit "Richepin" met orkestbegeleiding, Blanche MARGERIE vertolkte een paar van haar melodieën en samen brachten ze een barcarolle. Het dameskoor van het Cercle Coecilia beëindigde het concert met "Noël de marins" en "Noce hongroise", gedirigeerd door componiste CHAMINADE met een levendige orkestbegeleiding. Zijzelf, publiek en koor waren zeer begeesterd na afloop (15).

Cécile CHAMINADE had niets dan lof over voor het Oostends Kursaalorkest : haar bewondering blijkt uit een brief die ze nadien aan Léon RINSKOPF schreef (16) :

Cher Monsieur,

J'espérais rester quelques jours encore à Ostende, une dépêche me rappelle de suite. Je ne veux pas partir sans vous redire combien j'ai été émerveillée de votre orchestre et de leur chef si remarquable. Ayant déjà beaucoup voyagé, j'ai eu l'honneur d'être jouée par bien des sociétés philharmoniques très justement réputées; je n'ai jamais rencontré de lecteurs comme vos musiciens, et quel zèle et quelle intelligence ils apportent aux répétitions ! Vous savez leur communiquer cette intuition que vous possédez au plus haut point et qui fait de suite vivre et comprendre les oeuvres que vous interprétez. C'est une grand jouissance pour le compositeur de s'entendre traduire avec tant de talent et je tenais à vous remercier encore en vous priant de transmettre aussi mes remerciements à votre superbe orchestre, très touchées de la sympathie qu'il m'a si chaudement témoigné. Croyez, Cher Monsieur....

De variatie aan gastsolisten was in 1898 niet bijzonder groot : voornamelijk BELHOMME en Blanche MARGERIE traden steeds weer aan (17). Alleen mevrouw Dyna BEUMER en haar 13-jarig gelijknamig nichtje vielen in de smaak (18).

Hélène FELTESSE-OCSOMBRE kreeg na haar concert van 18 juli 1899 de hoogste lof toegezwaaaid. Haar repertoriumkeuze was uitmuntend en gevarieerd, ze ontzag geen moeilijke werken, ze bezat een natuurlijk klinkende en kristalheldere stem en een expressieve dictie. Kortom ze werd als één van de beste Belgische zangeressen beschouwd (19). Het Kursaalpubliek wist haar kwaliteiten te appreciëren en zo bleef ze een trouwe gaste en werd zelf zanglerares aan de Oostendse muziekacademie.

Pianist Arthur DE GREEF (1862-1940) bracht op 10 augustus 1899 een staaltje uit zijn uitgebreid repertorium : het pianoconcerto in g van C. SAINT-SAENS. Hij was leerling van F. LISZT die hem een staalkaart van alle pianistische moeilijkheden en mogelijkheden genoemd had. E. GRIEG vond hem de beste vertolker van zijn composities. Hij was professor aan het conservatorium van Brussel en bij de koninklijke familie. Wanneer dezen naar Oostende op vakantie kwamen, trok DE GREEF naar zijn buitenverblijf in Middelkerke (waar een plein nog steeds zijn naam draagt). Het is dan ook niet verwonderlijk dat DE GREEF het Oostends muziekleven van nabij volgde en er actief aan deelnam (20).

César THOMSON (1857-1931) behoorde met E. YSAYE tot de grootste Belgische vioolvirtuozen. Hij doorkruiste heel Europa en werd overal bewonderd terwille van zijn uitmuntende techniek, die hij

telkens onderwierp aan de stijl van de uitgevoerde composities. Te Oostende bracht hij (naast enkele transcripties) het vioolconcerto van BEETHOVEN heel bezielend (21).

- (1) Gent, Kon. Muziekconservatorium, II 6669, Ch.M. WIDOR, Symphonie pour orgue (op. 70). Dit exemplaar draagt Widors eigenhandig opschrift : "A mon ami L. Vilain. Ostende 23 juillet 1895. C.M.W."
- (2) S.O., 23 en 25.07.1895.
- (3) S.O., 06, 08 en 09.06.1897; S.O., 17.09.1902.
- (4) S.O., 20, 22 en 23.08.1895.
- (5) S.O., 04.07.1896.
- (6) S.O., 04 en 05.08.1896.
- (7) C. LOONTIENS, La musique à Ostende, in Ostende et le littoral, o.l.v. H. VANDEPUT, Brussel (1932), p. 112.
- (8) S.O., 24 en 26.08.1896.
- (9) S.O., 27 en 29.08.1896.
- (10) S.O., 13.06.1897.
- (11) S.O., 23 en 26.08.1897.
- (12) S.O., 23-26.08.1897 en 01.09.1897.
- (13) S.O., 18.08.1898.
- (14) S.O., 02.09.1885.
- (15) S.O., 19.08.1898.
- (16) Afgedrukt in S.O., 30.08.1898.
- (17) S.O., 07.09.1898.
- (18) S.O., 11-17.09.1898.
- (19) S.O., 20.06.1899.
- (20) S.O., 10.08.1899 en S.O., 16.08.1900.
- (21) S.O., 23, 24 en 25.08.1899. Hij kwam al het volgende jaar, op 30 augustus 1900, terug.

OPGENOMEN MUZIEK EN LIED UIT OOSTENDE EN OMGEVING

COLLECTIE OSTENDIANA (15)

Stedelijke Openbare Bibliotheek

door Robert LEROY

Bert GEVAERT

- 1° Over de Schreve; Vlaanderen één van B. Gevaert - J. Deensen. B. Gevaert (1); F. Guntler (2), zang; met begeleiding. Liederens uit LP : "Mooi Vlaanderen". Monopole S 2518; 1 single (uitgave 1987).

John GRIETEN

Geboren te Antwerpen in 1927. Komt in het begin der jaren 70 in de Oostendse Taverne 1900 als kleinkunstenaar en zanger.

Bron : hoestekst.

- 1° John Grieten 35 internationaal : 12 liederen, gezongen door J. Grieten; met begeleiding. Opgenomen te Doornik. DVV 2003; 1LP (uitgave 1981/82?).

HALLOWEEN

Het gespeelde genre is New wave.